

нання в тому, що певна кінцева мета індивідуального існування з особистотою і суспільної точок зору варта того, щоб до неї прагнути.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни / К. А. Абульханова-Славская. – М. : Мысль, 1991. – 299 с.
2. Підручна І. Б. Психологічний аналіз категорії життєвої перспективи особистості / І. Б. Підручна // Психологічні перспективи. – Випуск 18. – 2011. – С. 204-212.
3. Серенкова В. Ф. Личностная организация времени как средство реализации жизненных планов / В. Ф. Серенкова // Применение концепции С. Л. Рубинштейна в разработке вопросов общей психологии: сб. науч. тр. – М. : Наука, 1989. – С. 121-130.
4. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності : [моногр.] / Т. М. Титаренко. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
5. Швалб Ю. М. Целеполагающее сознание (психологические модели и исследования) / Ю. М. Швалб. – К. : Милленниум, 2003. – 152 с.

Седих К. В., д. психол. н., професор
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

ПРОЕКТУВАННЯ ГАРМОНІЗАЦІЇ МІЖ ТИПАМИ ІНДИВІДУАЛЬНО-ЕРОТИЧНОГО КОДУ У ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У СИСТЕМІ ПОДРУЖНЬОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Останнім часом у практиці сімейної психології і психотерапії назріла необхідність створення певної узагальнюючої класифікації еротичних типів поведінки як окремих людей, так і пар. Це зумовлено суттєвим розширенням і розвитком діяльності психологів, які працюють із подружніми парами. Сексуалізація культури коректує бачення сексуальності чоловіків та жінок, погляди на їх сексуальну активність у бік викривлення. Відбувається підміна понять, з'являються культурні новоутворення у вигляді специфічних соціальних міфів, що, в свою чергу, призводить до деструктивної само-рефлексії, негативно позначається на самосприйнятті, утруднює міжстатеве розуміння та породжує проблеми в парах.

Індивідуальний еротичний код особистості визначається нами як специфічний тип поведінки індивіда для реалізації сексуального завдання, тобто, своєрідний меседж іншим особам протилежної статі, результат досвіду та навчання, під час якого індивід засвоює загальний для всіх людей фізіологічний сексуальний код, наприклад, розташування та способи стимуляції еrogenних зон, еротичний код, специфічний для його культури (мова жестів, ритуал залицяння тощо), виробляючи на цій основі власну мову

еротичної комунікації (слова, погляди, жести, дотики) з урахуванням особливостей своєї і партнерки (Седих, Зозуль) [7].

Оскільки індивідуальний еротичний код має трирівневу площину формування – **символічну, поведінкову та семантичне поле** – ми можемо говорити що, в період формування індивідуально - еротичного коду одним із ключових етапів є підлітковий вік. Гормональні зрушення цього етапу, стимулюють еротичну уяву підлітка і через механізм імпринтингу першого власного еротичного досвіду створюється – **атрибут**, який ми назвали «**чинник А**», він організовує світ сексуальних метафор і в подальшому житті людини буде виступати тригером для виникнення потужного еротичного імпульсу (детальніше чинник А ми розглянемо в нашій наступній статті).

У результаті проведеного контент-аналізу відповідних наукових статей (У. Саймон, Дж. Ганьон, О. С. Кочарян, М. Е. Жидко, Н. Н. Терещенко, О. В. Фролова) [2; 5] та власного емпіричного дослідження нами виділено декілька типів еротичного коду у чоловіків. Використовуючи теорію архетипів К. Юнга (J. Bolen) [10], ми назвали ці типи іменами богів Давньогрецької міфології: Зевс, Аполлон, Гадес, Гермес, Арес, Гефест, Діоніс; типологія індивідуально-еротичних кодів у жінок: *Артеміда, Афінa, Гестія, Гера, Деметра, Персефона, Афродіта*.

У процесі реалізації еротичного коду можна виокремити п'ять основних етапів поведінки: **I – виникнення сильного еротичного імпульсу; II – залицяння; III – еротичний процес; IV – поведінка чоловіка у зв'язку з вагітністю його партнерки; V – розставання з жінкою і турбота про потомство.**

Висновки. У підлітковому віці завдяки механізму імпринтингу оформлюється фіксований Образ еротичного партнера/партнерки. Цей Образ є кататимно зарядженим, механізмом запуску реалізації індивідуально-еротичного коду є кататимно-імагінативний процес через засвоєння специфічної міфологічної семантики образу ідеального чоловіка та ідеальної жінки.

Список використаних джерел

1. Агарков С. Т., Кащенко Е. А. Сексуальність в цивілізації: от печер до небоскрегов (соціогенез сексуальності). Учебное пособие к курсу «Психологическое консультирование в сексологии». Воронеж: Научная книга, 2010. – 491 с.
2. Бочелюк В. Й., Черепехіна О. А. Психологія сексуальності: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.03010201 – психологія. – К.: Скіф, 2012. – 312 с.
3. Имелинский К. Сексология и сексопатология. М.: Медицина, 1986. – 424 с.
4. Кон И. С. Сексология: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – М.: Академия, 2004. – 384 с.
5. Полоролева психология: коллективная монография / [А. С. Кочарян, М. Е. Жидко, Н. Н. Терещенко, Е. В. Фролова]; под ред. Д. психол. н. профессора А. С. Кочаряна. –Х.:ХНУ шимени В.Н.Каразина,2015. – 236 с.
6. Седих К., Зозуль Т. Індивідуальний еротичний код у роботі з подружньою парою // Психологічне консультування і психотерапія. 2017. – № 7 (1). С. 38-45.

7. Юнг К. Г. Архетипы и символы. / К.Г. Юнг. – М./: Ренессанс, 1991. – 292 с.
8. Юнг К. Г. Об архетипах коллективного бессознательного / К.Г. Юнг // Вопр. Философии. – 1988. – № 1. – С. 131-138.
9. Шехтер С., Сингер Дж. Когнитивные, социальные и физиологические детерминанты эмоционального состояния // Психология мотивации и эмоций / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, М. В. Фаликман. М. : ЧеРо, 2002. С. 462 – 480.

Сілютіна О.М., аспірант
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ТІЛЕСНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Життя людини в сучасному технологізованому суспільстві актуалізує проблему усвідомлення власної тілесності, встановлення контакту з власним тілом та відповідної регуляції власної поведінки. Зокрема, рівень фізичної активності особистості знижений, що обумовлено активним використанням техніки. Це виражається в порушенні зв'язку ментального і тілесного в особистості, зниженні спроможності людини ефективно використовувати ресурси свого тіла, гармонійно реалізуватися у житті. Тож, проблема вивчення ролі тілесності у житті сучасної людини набуває особливої актуальності. Зокрема, особливо важливим постає питання визначення сутності достатньо нового та мало вивченого явища як тілесний інтелект.

Тілесність та тілесна компетентність стали предметом психологічного дослідження в працях зарубіжних дослідників В. Райха, О. Лоуена, Ф. Александера, М. Фельденкрайза, Т. Ханни, Т. Майерса, Г. Гарднера, Ю. Джендіна, та інших. Для визначення теоретичних і методологічних засад дослідження тілесності мають важливе значення роботи О. Гомілко, С. Кримського, А. Лоя, В. Малахова, О. Мухи, Н. Медведєвої, М. Поповича, В. Табачковського, Т. Хомуленко.

Часто в основні наукового аналізу ролі тілесності у житті людини дослідники визначають образ тіла. В даний час найбільш поширений погляд на образ тіла як на «складне комплексне поєднання сприйняття, установок, оцінок, уявлень, пов'язаних з тілесною зовнішністю і з функціями тіла» (О. Б. Станковська [2]). Не зважаючи на посилену увагу дослідників до даної проблеми, психологічна сутність тілесного інтелекту та його ролі у функціонуванні особистості залишається мало вивченою. У багатьох дослідженнях тілесність розглядається як найсуттєвіший чинник буття людини. Зокрема, на думку Н. С. Медведєвої [1], тілесність і соціальність виступають як сутнісні елементи людини, об'єднані сукупністю зв'язків. Т. Б. Хомуленко [5], досліджуючи структурно-функціональну характеристику «тілесного Я», визначає його «компонентом Я-концепції (поряд із «соціальним Я», «духовним